

פרשת ויצא

(ע"פ הרב אליהו הופמן)

יעקב אבינו עוזב את באר שבע בדרכו לחרן. בדרך מופיע לו ה' בחלום: "וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלַי וַיֹּאמֶר אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם אֲבִיךָ וְאֵלֹהֵי יִצְחָק... וְהִנֵּה אֲנֹכִי עִמָּךְ וַיִּשְׁמְרֵיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבֵּתִיךָ אֶל הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ" (בראשית פרק כ"ח פסוק י"ג – ט"ו): אפילו קריאה שיטחית בלבד מעלה את השאלה: ומה יקרה אחרי שעשיתי את אשר דברתי לך? מתוך הפסוק ניתן להבין שאז הוא עלול לעזוב את יעקב! ברכה מעורבת כזאת אינה מניחה את דעתנו.

רבי אשר, סוחר אמיד עבר תקופה קשה ארוכה, שבה הפסיד הרבה כסף והיגיע עד כדי פת לחם, ונשאר עני מרוד. בלב כבד, הוא נסע לרבו, הצדיק המפורסם רבי לוי יצחק מברדיצ'ב זצ"ל, כשהוא סמוך ובטוח שהצדיק יידע למצוא את המילים הנכונות להקל על מצוקתו.

בעוד שישה חודשים, אומר לו רבי לוי יצחק עומדת להתקיים הגרלה לאומית לזכיה של פרס מאוד גדול. לך מיד, קנה לך כרטיס ובעזרת ה' הכול יסתדר על הצד הטוב ביותר.

רבי הקדוש, אומר ר' אשר, אין לי צל של ספק שדברי הרבי יתגשמו. אבל איך אני אסתדר בינתיים? לא נשאר לי כלום, אין לנו מה לאכול ומעמסת חובותיי מוחצת אותי.

אל תחשוב, עונה לו ר' לוי יצחק, שאין להקב"ה את היכולת לדאוג לך עד ההגרלה. לך עכשיו והכול יהיה בסדר.

בדרך חזרה לביתו, עצר ר' אשר בפונדק מסוים. באותו לילה חלם בעל הפונדק, בעל קרקעות עשיר, ובחלומו והנה נמצא בפונדקו יהודי שמחזיק את כרטיס המנצח בהגרלה הבאה; לך ותקנה ממנו את הכרטיס בכל מחיר! בהירות החלום הרשימה את בעל הפונדק. באמת נרשם יהודי אחד באכסניה אתמול בלילה. האם יתכן שיש בידו כרטיס הגרלה? הוא החליט שחלומו חי מדי כדי שזה יהיה רק דברים בטלים. "תסלח לי, אמר ליהודי, האם יש לך במקרה כרטיס להגרלת הפיס הבאה?" "באמת, יש לי."

"גם לי יש כרטיס, אומר בעל האכסניה, ומסיבה משלי, הייתי רוצה להחליף אתך את

הכרטיס שלי, ובנוסף אשלם לך 5 רובלים." "לא, אומר ר' אשר, אין מה לעשות, אינני מוכר את הכרטיס שלי." בעל המקום הגדיל את ההצעה שלו, 10, 20 ועד 50 רובלים, סכום נכבד כשלעצמו, אבל אין היהודי זו מהחלטתו. עקשנותו של היהודי רק הגביר את רצונו של בעל הפונדק לקבל בידו את כרטיסו של היהודי. הוא חייב לקבל את הכרטיס, ואם אין היהודי קשה העורף מוכן לקבל את הצעותיו, הוא ייקח אותו בכוח! הוא קרא לכמה מעובדיו המסורים ביותר ונתן להם את הוראותיו. עליהם להכות את היהודי לקחת ממנו את הכרטיס ולהביא אותו אליו. וככה עשו. "חבל עליך שלא מכרת לי סתם את כרטיסך, אמר הפונדקאי, הצעתי הייתה נדיבה מאוד. חבל שככה מתגלגלים העניינים. אולם, היות ואני איש הגון, אתן לך את חמישים הרובלים שהבטחתי לך, וגם את הכרטיס שלי. וכעת, תסתלק!"

מה היה יכול ר' אשר לעשות? היה לו בידו את הכרטיס המנצח, עושר מלכים, ונגזלה ממנו בכוח. הוא נזכר במאמר חז"ל: גם זו לטובה. לפחות יש בידו 50 רובלים שיתנו לו אורך נשימה לתקופה לא מבוטלת.

הדבר שהכי מפליא בכל הסיפור הוא שלבעל הפונדק מתחילה היה בידו את הכרטיס המנצח ביד. הוא רק שילם חמישים רובלים וכרטיס מנצח לר' אשר, לקבל כרטיס שאינו שווה כלום! ולר' אשר היה לו ביד את הכרטיס השווה, וגם סכום כסף המספיק להמתין עד שיממש את הניצחון...

כשר' מנחם מנדל מויזניץ היה מספר את הסיפור, הוא היה מסיים: זה מה שאומר הפסוק "כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ" ה' הבטיח לא רק לשמור את הבטחתו ליעקב, אלא גם להיות אתו ולשמור עליו עד אז (ע' ספורנו שמסביר את הפסוק ברוח הזה).

פעם היה וויכוח בין שני צדיקים. צדיק אחד חש שתפילותינו צריכות להתרכז על הבאת הגאולה השלמה – כל השאר, בסופו של דבר, רק זמני ועובר. הצדיק השני חשב שחייבים להתפלל על הצרכים השוטפים של כל יהודי ויהודי, וגם על הגאולה הסופית. תן לי להסביר לך, הוא אמר. היום הוא יום קר, סגרירי ושלגי. למרות תנאי מזג האוויר הקשים, קבוצת חסידים עושה את דרכה לרבה, למרות הרוחות הקפואים, השלגים העזים והכפור. הם עוצרים לדקה, לתת מנוחה לרגליהם העייפות. והנה, מוציא אחד מהחסידים בקבוק יי"ש. "בואו חברים, נחמם את נפשותינו היגעות. נכון כשנגיע לאכסניה יהיה לנו חם יותר, אבל בינתיים כוסית משקה יעזור!"

יה"ר שה' ימלא את הבטחתו ליעקב, אבל עד אז אנו תפילה שהקב"ה יעזור לנו להחזיק

מעמד בכבוד עד שנגיע לחוף מבטחים!